

Opera.

Gripande saga där AI har huvudrollen

"The tale of the great computing machine"

Opera av Carl och Åsa Unander-Scharin

Solister: Anna Larsson, Elisabet Einarsdottir, Linnea Andreassen, Jakob Högström, John Erik Eleby. Dansare: Arina Trostyanetskaya. Kostym: Anna Ardelius. Videodesign: Ludvig Elblaus. Scen: KTH Reaktorhallen, Stockholm.

● Det började som en önskan av Inger Alfvén om en saga för barn berättad av fadern, fysikern Hannes Alfvén. Sagan blev en bok, som väckte kompositören Karl-Birger Blomdahls nyfikenhet. På en ny, dystopisk opera efter hans rymdopera "Aniara". Kungliga Operan slog till med en beställning att delas med Metropolitan i New York. Men Blomdahls plötsliga död 1968 satte stopp. "Sagan om den stora data-maskinen" förblev en saga.

Ungefär samtidigt stängdes Sveriges första kärnreaktor, byggd för forskning 25 meter under Kungliga

Tekniska högskolan. I dag en passande experimentscen när Nobelpristagaren Alfvéns teknikkritiska sannsaga återuppstår som opera. Nu signerad det kreativa paret Carl och Åsa Unander-Scharin. Han sångare och kompositör, hon koreograf – bägge erfarna interaktörer med och utforskare av avancerad teknik.

För det handlar om människans umgänge med AI. Om att aldrig veta vad som är nog – förrän man vet vad som är mer än nog... Carl Unander-Scharin tonsätter den existentiella gåtan med en säregen men effektfull besättning: bastrombon, fiol, blockflöjt, gamba, marimba. Samt den mäktiga wurlitzerorgeln från Skandiabiografen som här manövreras utan händer och fötter, men med gester och röster.

Och vilka röster. Anna Larssons beslöjade altstämma är den osynliga och kroppslösa Computa, alltid

Ur "The tale of the great computing machine" på KTH.

Foto: Martin Hellström

allas vår vän – även när hon blåser John Erik Eleby vid bankomaten. Han och de övriga tre solisterna IRL utgör en underbar kvartett i den vackra koral som skildrar födelsen av den lilla söta maskinen.

Mycket är verkligen vackert i den suggestiva reaktorruinens katedral, ibland dråpligt men överlag faktiskt gripande. Som det starka danssolot när "computan" återföds. Ja, till och med när två små robotar slutligen tar över scenen.

Camilla Lundberg

kultur@dn.se